

Barrierer for at deltage i screening for livmoderhalskræft

Ann-Britt Kvernrød

Antropolog

Kræftens Bekæmpelse

Afd. For Forebyggelse og Oplysning

Hvad siger tallene?

- Hvert år får cirka 375 konstateret livmoderhalskræft
 - halvdelen er ikke blevet screenet regelmæssigt
- Hvert år dør cirka 100 kvinder af livmoderhalskræft
- Hvert år får cirka 15.000 kvinder konstateret celleforandringer
- Heraf bliver cirka 6.000 behandlet med en kegleoperation

Undersøgelse i 2005

- Syv overordnede barrierer
 - mangelfuld og forkert viden
 - manglende oplevelse af personlig relevans
 - den gynækologiske undersøgelse
 - frygten for at få en kræftdiagnose
 - hvordan man har det med at gå til lægen
 - praktiske omstændigheder
 - kvindernes syn på screening

Hvad siger kvinderne?

“Det er ikke noget, jeg ikke vil, men noget, jeg ikke får mig taget sammen til at få gjort”

Hvem talte vi med?

- Vi talte med 32 kvinder i alderen 30-50 år
 - Telefoninterview
 - Gruppeinterview
 - Kvinder fra hele landet
 - Primært kortuddannede

Ikke kun en men flere sammenhængende barrierer

- Travlhed i hverdagen – "får det ikke lige gjort"
- Manglende viden bl.a. om HPV
- Følelsen af at kunne mærke på sin krop, hvis der er noget galt
- Vil undgå unødigt bekymring og ikke sygeliggøres
- Den gynækologiske undersøgelse (GU)
- Den praktiserende læge og lægens køn
- Forhold ved invitationen

Travlhed i hverdagen – "får det ikke lige gjort"

- Nogle tænker, at de bare kan deltage, når næste invitation kommer
- Nogle kalder det forglemmelse
- Andre kalder det dovenskab
- Kvinder med små børn, fortæller, at børnenes helbred kommer før deres eget

Manglende viden bl.a. om HPV

- Ved ikke umiddelbart, hvad HPV og celleforandringer er
- Mange seksuelle partnere, arv, rygning og kost nævnes som årsager til celleforandringer
- HPV-vaccinerede kvinder er usikre på, om de også skal screenes
- Det sker ikke for mig:
 - Jeg er ung og rask (livmoderhalskræft er en mormor-sygdom)
 - Det er primært kvinder med mange partnere, der får celleforandringer

Jeg kan selv mærke, hvis der er noget galt

- Kvinderne synes selv, at de generelt er opmærksomme på signaler fra kroppen og mener, at de har en god kropsbevidsthed.
- De går til lægen, når de fejler noget, eller hvis der er noget galt.

Vil undgå unødigt bekymring

- Nogle bliver nervøse over invitationen og vil hellere leve i lykkelig uvidenhed
- Nogle er bange for at få at vide, at der er "*noget*" i celleprøven.
- Nogle orker ikke at gå og tænke på risikoen for at være syg; der er så meget man skal tjekkes for
- Men – gør man mon "*noget dumt*" ved ikke at blive undersøgt??

Den gynækologiske undersøgelse

- *"dybt grænseoverskridende"*
- *"ikke det sjoveste"*
- *"noget der skal overstås"*
- mærkeligt, intimt og ubehageligt at ligge med benene oppe i *"stigbøjlerne"*

- *"en nødvendighed"*
- noget, man må tage stille og roligt: *"det gør lidt ondt, men det er ikke værd at skrive hjem om"*

Den praktiserende læge

- Mange ønsker sig en kvindelig læge eller gynækolog
 - grænseoverskridende og intimt at blive undersøgt af en jævnaldrende mandlig læge
- Nogle synes, at mandlige læger er mindre "*hårdhændede*"
- Nogle oplever det som grænseoverskridende at blive undersøgt af egen læge, fordi man senere kan møde ham i det lokale supermarked.
- De færreste har talt med deres læge om screeningsundersøgelsen
- Det opleves som besværligt at bestille tid

Invitationen

- De gemmer invitationen længe
 - På køleskabet
 - I en bunke
- De læser den kun sporadisk (eller ikke)
 - Måske fordi de tror, at de ved, hvad der står??
 - Undren over hvorfor lægen ikke er afsender

Invitationen på køleskabet

- *“Den kom op at hænge på køleskabet. Der hang den længe. Så fik jeg en reminder om, at jeg havde fået en indkaldelse, og den tog jeg så med i min taske, for så tænkte jeg, at jeg må hellere ringe og bestille tid og så lå den der i ret lang tid og så er der ikke sket mere. På et tidspunkt er den blevet taget op sammen med noget andet og lagt i en eller anden bunke”.*

Kampagne på sociale medier

- Film
 - Enkelt budskab – bestil tid hos lægen og bliv undersøgt
 - Invitationen som omdrejningspunkt
- Postkort – GoCard
 - Invitationen som omdrejningspunkt
 - Travlhed i hverdagen

Postkort

Postkort

Hvad arbejder Kræftens Bekæmpelse med lige nu

- Interview med kvinder i 20'erne
- Relevante kommunikationskanaler
- Information, der appellerer til målgruppen
 - Hvor hyppig HPV-virus er i befolkningen
 - HPV-vaccinerede kvinder skal også screenes

